

Plenum

Tisdag 26.4.2022 kl. 13.59—17.39

11. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagstiftningen om reformen av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet

Regeringens proposition RP 10/2022 rd

Åtgärdsmotion AM 12/2022 rd

Utskottets betänkande ShUB 3/2022 rd

Första behandlingen

Talman Matti Vanhanen: Ärende 11 på dagordningen presenteras för första behandling. Till grund för behandlingen ligger social- och hälsovårdsutskottets betänkande ShUB 3/2022 rd. Nu ska riksdagen besluta om innehållet i lagförslagen. — Allmän debatt, ledamot Nurminen.

Debatt

16.41 **Ilmari Nurminen sd:** Arvoisa herra puhemies! Tässä on hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi. Tässä valiokunta kävi pitkän kuulemisen, ja tämähän perustuu pitkälti tämän meidän sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistamisen toimeenpanossa ilmenneiden täsmentämistarpeiden muuttamiseen. Täällä on paljon teknisluontoisia muutoksia liittyen tukipalveluihin, ympäristöterveydenhuoltoon ja ensihoidon tehtäviin.

Nostaisin ehkä semmoisen konkreettisen ja ehkä isoimman asian, josta valiokunta kävi aika pitkään keskustelua, tämän lääkärihelikopteriasian, joka oli myös paljon julkisuudessa. Tällä hetkellähän tämä tukikohtien sijaintia koskeva päätöksenteko on mennyt valtioneuvostoon, ja tässä oli epäselvää tulkintaa siitä, onko se valtioneuvosto, onko se FinnhEMS, onko se itse hyvinvointialue, kuka on se, joka päättää jatkossa, mihinkä nämä tukikohdat sijoitetaan. Valiokunta pyysi kuitenkin tässä mietinnössään, että valtion ja hyvinvointialueiden välistä vastuunjakoa lääkärihelikoptereita koskevassa päätöksenteossa tulisi valiokunnan näkemyksen mukaan selkeyttää erillisellä lainvalmistelulla, ja ottaa tähän sitten vielä kantaa ja käy tätä keskustelua laajemmin.

Eli hyvin teknisluontoisia asioita, ja ehkä isoimpana vielä halusin nostaa tämän helikopteriasian, johon pyydetään vielä erillistä lainsäädäntöä tämän nykyisen tilan selkiyttämiseksi niin, että kaikilla osapuolilla on samanlainen tilannekuva asiasta. — Kiitoksia, puhemies.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Essayah.

Punkt i protokollet PR 44/2022 rd

16.43 **Sari Essayah kd:** Kiitoksia, arvoisa puhemies! Minä puolestani nostan esille tämän tukipalveluihin liittyvän siirtymäsäännöksen, joka tässä perussuomalaisten vastalauseessa on. Nythän tuolla alueilla näitten tukipalvelujen uudelleenjärjestäminen on edessä, ja siellä on ruokahuoltoa, siivousta, HR:ää, palkanlaskentaa, kirjanpitoa ja ict:tä, joissa nyt joudutaan sitten kuntien kohdalla määrittelemään, mikä osuus näistä tukipalveluista on näitä soteen liittyviä ja pelastuspuoleen liittyviä ja mikä osuus on sitten kuntiin jäävää. Täytyy sanoa, että ei oltaisi varmaan koskaan arvattu silloin kun näitä lakeja täällä eduskunnassa käsiteltiin, minkälainen mylläkkä kunnissa syntyy näitten asioitten ympärillä, eikä tähän asiaan juurikaan kiinnitetty huomiota.

Nyt täytyy sanoa, että monissa kunnissa on jouduttu tämmöistä aivan kummallista kaksien kattiloitten dilemmaa miettimään, että millä tavalla todellakin jaetaan näitten kuntien keittiöitä ja sitä ruokahuoltoa, mitä siellä on järjestetty. Meillä on suuria kuntia, joissa saattaa olla useampia esimerkiksi koulukeittiöitä ja sote-keittiöitä, joissa voidaan sitten helposti sanoa, että no nämä siirtyvät nyt sitten sinne hyvinvointialueille ja ne työntekijät siirtyvät sinne hyvinvointialueille, jotka liittyvät sosiaali- ja terveydenhuollon ruokahuoltoon, ja sitten taas ovat ne, jotka jäävät sinne koulupuolelle. Mutta ajatellaan pientä kuntaa, jossa on se yksi ainut keskuskeittiö, josta on toimitettu sekä—että näitä ruokia, ja nyt kun sieltä siirtyvät nämä sote-ruuat pois, niin yhtäkkiä huomataankin, että eihän meillä olekaan sitten vaikka sen perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen ruokailussa niin paljon väkeä, että olisi taloudellisesti järkevää enää pyörittää kunnan omana tuotantona näitä keittiöitä. Sitten tietysti hyvinvointialueen isommat in-house-yhtiöt, joita nyt sitten kilvan siellä on perustettu ja joita esimerkiksi sairaanhoitopiireiltä siirtyy, sitten tulevat näille markkinoille.

Täytyy sanoa, että esimerkiksi Pohjois-Savon hyvinvointialueella kyllä tulee melkomoisia ruokasotia ja pettymyksiä pienissä kunnissa, jotka ovat investoineet hyvin keittiöihinsä ja joissa nyt joudutaan sitten toteamaan, että mahdollisuus ei olekaan tulevaisuudessa näitä keittiöitä enää siinä omassa kotikunnassa pyörittää. Sitten esimerkiksi tuolla alueella on sellaisia kuntia kuin vaikkapa Kiuruvesi, joka on ollut hankinnoissaan ihan esimerkkinä täälläkin valiokunnissa — muistan, että Kiuruveden kaupunki tuli esittelemään, kuinka pystytään hankintalaissa nimenomaisesti niitä oman alueen elintarviketuottajien tuotteita hyödyntämään — ja nyt sitten kun isoihin hankintayksikköihin ollaan siirtymässä, on epäselvää, pystytäänkö sitten vastaavalla tavalla varmistamaan, että sieltä omalta alueelta esimerkiksi elintarviketuotteet tuodaan sitten näihin julkisiin hankintoihin. Siinä mielessä täytyy sanoa... — Arvoisa puhemies, aika meinaa loppua, joten siirryn sinne. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Kiitoksia, arvoisa puhemies, siirryn vielä tälle puolelle. — Paitsi että tässä vastalauseessa nyt esitetään tätä vuoden jatkoaikaa, elikkä vuoden 24 loppuun saakka sen nykyisen jatkoajan 23 sijasta, tässä olisi pitänyt myöskin yrittää vielä vaikuttaa näihin hankintarajoihin. Tosin nämä taitavat tulla sieltä EU:n kynnysarvoista. Elikkä nythän ongelma ei ole pelkästään tämä lyhyt siirtymäaika vaan myöskin se, että jos kunnilta edelleen hyvinvointialue haluaisi ostaa näitä palveluita, niin sen pitäisi jäädä silloin alle tämän EU:n kynnysarvon. Muistelen, että se oli pikkasen päälle 200 000 — äsken yritin tuossa googlata ja katsoa, ja taisi olla 215 000 nyt tämä oliko se tämän vuoden vai seuraavan vuoden hankinta-arvo, mutta kuitenkin se pyörii siinä 200 000:n pikkasen päälle — ja jos ajatellaan kuntaa, niin voi hyvin nähdä, että ihan muutamassa hetkessähän, muutamien kuukausien sisällähän tuommoinen hankinta-arvo tulee sitten täyteen, elikkä ei tosiasiallisesti ole mahdollista jatkaa, koska tuo hankinta-arvo jää niin matalaksi. Sen tähden tässä sote-lakien, niin kuin

Punkt i protokollet PR 44/2022 rd

voisi sanoa, kylkiäisenä on kunnat pakotettu ulkoistamaan tämä oma tuotantonsa tai lopettamaan oma ruokatuotantonsa ja siirtymään sitten näihin hyvinvointialueen in-house-yhtiöihin. Tämä myöskin tarkoittaa sitä, että joissakin kunnissa paikallisten pk-yritysten, jotka ovat olleet siellä sote-tuottajina, kanssa myöskin joudutaan siihen tilanteeseen, että näitä paikallisia yrityksiä ei olla enää sitten käyttämässä jatkossa.

Mielestäni olisi pitänyt arvioida näitten tukipalveluitten siirtymisen kohdalla, mikä vaikutus tällä on näitten alueitten elinvoimaan, pk-yritysten elinvoimaan alueilla, ja jos kaikki menee siihen, että meillä julkisomisteiset, julkisrahoitteiset in-house-yhtiöt tulevat suurina toimijoina sinne alueille ja vievät markkinat, niin eihän tämä näin voi mennä oikein. Esimerkiksi tuolla omallakin alueellani on jo mietitty sitä, että ict-palveluissa alkaa olla niin suuret toimijat, että niitten hinnoittelussa ei tarvitse juurikaan katsoa, mikä on hinta—laatu-suhde, elikkä pahimmillaan voi käydä niin, että me julkisilla verovaroilla ostamme kalliimpaa sieltä in-housesta kuin mitä meillä olisi tarjolla markkinoilta, mutta sitten kun tullaan isolla volyyymilla ja isolla julkisella rahalla siihen markkinaan ja sekoitetaan markkinaa, sieltä ne pienet toimijat häviävät kokonaan pois.

Arvoisa puhemies! Toivon, että kun näitä sote-lakeja ja soten korjaussarjoja varmaan monessakin puolueessa mietitään tulevalle eduskuntakaudelle, näihin tukipalveluihin kiinnittäisiin nyt se huomio, mikä niihin olisi pitänyt kiinnittää jo silloin kun näitä sote-lakeja tässä talossa oltiin hyväksymässä. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Risikko.

16.49 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Tämä lainsäädäntöpaketti, mikä tänne nyt on tuotu ja mistä meillä on täällä nyt mietintö käsitteillä, oli kyllä tuiki tärkeä mutta aivan riittämätön. Olihan se ihan selvää jo siinä vaiheessa, kun laki viime kesänä hyväksyttiin, ja jo silloin tiedettiin, että korjaussarja pitää tehdä. No minä henkilökohtaisesti odotin kyllä vähän parempaa korjaussarjaa, sellaista, joka korjaa ihan oikeasti näitä ongelmia, jotka me nyt jo tiedetään.

No tässä oli nyt yksi, mitä edustaja Essayah ansiokkaasti omassa puheenvuorossaan toi esille, tämä kahden keittiön ongelma, elikkä että pitää keittiö jakaa johtuen siitä, että osalla kattiloista keitetään soteen ruokaa ja osalla kouluihin. Tämä on aivan käsittämätön tilanne, että tällaista ei pystytty nyt sitten korjaamaan tässä, kun se laki kerta oli auki. Mehän tiedämme jokainen, että silloin kun laki on auki, silloin siinä pitäisi tehdä ne kaikki mahdolliset, koska sen tekeminen, sen uudelleen auki laittaminen ja muodostaminen ja rakentaminen, kehittäminen ja pykälien muuttaminen vaatii taas oman prosessinsa.

No joo, joka tapauksessa varmasti nyt joka ikinen ryhmä, mikä istuu tässäkin salissa, tekee korjaussarjaa nyt seuraavalle kaudelle, ja sitä todella pitää tehdä. Ja se pitää tehdä nyt kyllä vähän suuremmalla kammalla kuin millä nämä nyt on tehty. Minä ymmärrän sen, että hallitus haluaa nyt vain nämä pienimmät tehdä, mutta tämä tarvitsee todella suuren korjauksen. Otetaan esimerkiksi se, miten tässä kohdellaan yksityisiä palveluntuottajia, pk-yrittäjiä, sitä lähipalvelua siellä: Kun he ovat tottuneet tekemään, fysioterapeutit ja esimerkiksi kuntoutusalan yritykset, pk-yritykset, yksinyrittäjät, auttaneet esimerkiksi sitä vammaista ihmistä, niin nyt käykin niin, että he eivät enää olekaan siellä palveluketjussa mukana ja monien vuosien palvelusuhde ja hoitosuhde häviävät. Elikkä tällaisista asioista ei tämä hallitus tietenkään pystynyt päättämään, koska on niin yrittäjävastainen, mutta siitä huolimatta olisi pitänyt ajatella sitä potilasta, asiakasta.

Punkt i protokollet PR 44/2022 rd

Sitten se käsite, riittävä oma tuotanto. Kyllä se pitää määritellä tulevalla kaudella, että mikä on riittävä oma tuotanto. Päällekkäisyyksiin meillä ei ole varaa. Sitten pitää sopia niistä asioista, mitä voidaan tuottaa ulkopuolella tai mikä on riittävä.

Kaiken kaikkiaan sanoisin, että kyllä seuraava kausi on sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kunnianpalautus ja se otetaan todella vakavasti, että tämä korjataan, mitä nyt ollaan tehty. Me tietenkin halutaan viedä se eteenpäin nyt, kun se on sovittu, mahdollisimman hyvänä, mutta korjaussarjan tämä vaatii.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiljunen, Anneli.

16.52 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin edustaja Risikolle haluan kyllä todeta — ja te varmaan itsekkin tiedätte sen — että sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus mahdollistaa kyllä hyvin fysioterapeuttien ja toimintaterapeuttien ja niiden yritysten kumppanuuden osana hyvinvointialueita. Otan nyt taas esimerkin Etelä-Karjalasta: me tehdään koko ajan hyvää yhteistyötä ja mietitään uusia palvelusetelimalleja ja muita malleja, joilla me rakennetaan verkosto tukemaan sitä hyvinvointialueen perustusta, ja meillä on kyllä yritysten kanssa oikein hyvä yhteistyö siellä. Mutta sehän tietysti riippuu aina sitten siitä alueesta ja siellä meistä päätöksentekijöistä, miten me haluamme sen rakentaa, eli tämä hallitus ei vastusta yritysten toimintamahdollisuuksia hyvinvointialueen yhteistyökumppaneina.

Mutta, arvoisa puhemies, kahteen asiaan vielä oikeastaan haluaisin itse kiinnittää huomiota, mistä edustaja Ilmari Nurminen äsken totesi, eli nämä lääkärihelikopterit. Tämä lääkärihelikopteriasia on tietenkin ollut semmoinen kipeä asia eteläkarjalaisena kansanedustajanakin minulle, koska me ollaan jouduttu siihen keskusteluun, mikä on tämä keskustukipaikka, mihin tämä mahdollinen lääkärihelikopteri Kaakkois-Suomessa sijoitetaan. Siitä tuli valitettavasti osittain myös hyvin poliittinen, mutta sitten asiallisesti katsottuna meillä olisi ollut myös kaikki edellytykset ottaa tämä lääkärihelikopteri Etelä-Karjalaan ja turvata siellä myös ne kaikkein pohjoisimman Saimaan alueella olevat saaristoalueet. Sitä kautta tämä lääkärihelikopteri turvaisi myös niitä alueita, joita nyt tämä olemassa oleva esitys ja päätös, joka on tehty, ei mahdollista.

Toinen asia, joka täällä oli myös keskustelussa ja mitä edustaja Ilmari Nurminen toi esille, oli tämä, että valtion hyvinvointialueiden välistä vastuunjakoa lääkärihelikoptereita koskevassa päätöksenteossa tulisi valiokunnan näkemyksen mukaan selkeyttää erillisessä lainvalmistelussa. Tämä oli varmaan yksi asia, joka myös sävytti tätä, kun ei tiedetty, kuka tekee päätökset, millä perusteella, ja sen takia on tärkeätä, että tätä päätöksentekoa tältä osin selkeytetään.

Arvoisa puhemies! Kolmas asia, jonka haluaisin tähän tuoda esille, joka henkilökohtaisesti nyt huolettaa todella paljon, ja olen huomannut, että onneksi se huolettaa laajemmaltikin... — Nyt taidan tulla sinne puhujapönttöön, jos menee yli minuutti tässä puheenvuorossa. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies! Niin, tämä koskee tässä esityksessä olevaa tutkimus-, koulutus-, kehittämisen- ja innovaatiotoimintaa. Tässä yhteydessä me olemme ottaneet valiokunnassa hyvin kantaa tähän asiaan, ja se, mistä erityisesti pidän, on se, että valiokunta keskusteli tästä tulevaisuuden rahoituksesta, jossa keskustellaan nimenomaan yliopistojen ja yliopistosairaaloitten tutkimus-, kehittämis- ja innovaatorahoituksesta. Täällä valiokunta ottaa nyt kantaa, ja toivon, että kun sitten tätä lainsäädäntöä jatkossa kehitetään ja tuodaan eduskun-

Punkt i protokollet PR 44/2022 rd

taan, niin tässä valmistelussa ja päätöksenteossa huomioidaan tämä valiokunnan kannanotto. Luen täältä otteen: ”Valiokunta jakaa rahoitukseen liittyvän huolen ja toteaa, että valtioneuvoston on tarpeen arvioida ja valmistella säädösmuutokset sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimuksen ja koulutuksen rahoitustarpeiden huomioimiseksi näihin toimintoihin oikeudenmukaisesti siten, ettei palvelutarpeen perusteella kohdennettu rahoitus millään hyvinvointialueella vaarannu.” Valiokunta viittaa myös olemassa olevaan lausumaan sosiaali- ja terveydenhuollon koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnasta.

Nyt tätä lainsäädäntöä valmistellaan tällä hetkellä ministeriössä, ja tähän liittyvä lausuntokierros päättyi viime perjantaina. Ja nyt se huoli, joka tässä meidän mietinnössäkkin on otettu ja joka nyt sitten toivottavasti huomioidaan myös jatkovalmistelussa, on nimenomaan se, että tämä rahoitusta koskeva lausunnolla ollut esitys eriarvoistaa hyvinvointialueita keskenään, mikä ei ollut kuitenkaan sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistuksen tavoite eikä tarkoitus. Niin kun me puhuttiin, tämä on korjaussarja, ja jos sitä halutaan käyttää, niin meidän pitää tässä yhteydessä pitää selkeänä se, että me nimenomaan suuntaamme siten, kuten oli sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistuksen tavoitteena ja tarkoituksena. Tämä tulisi muuttamaan merkittävästi alkuperäisessä lainsäädännössä ollutta periaatetta ja leikkaisi merkittävästi muiden kuin yliopistosairaala-alueiden rahoitusta. Vaikka vuonna 2023 siirtymätasaus tasoittaisikin vaikutusta, niin siirtymäkauden jälkeen tämä leikkausvaikutus jää pysyväksi. Elikkä yliopistosairaala-alueet hyötyisivät opetuksesta myös sen osalta, että työvoimaa on helpompi saada ja myös edullisemmin kuin lääkärityövoiman saatavuuden kanssa kipuilevilla pienemmillä hyvinvointialueilla, jotka eivät ole yliopistohyvinvointialueita.

Toivon, että yhdenvertaisuusnäkökulma tässä lainsäädännössä huomioidaan, kun tämä esitys tulee eduskuntaan, ja muistutan, että tästä nyt on tämä valiokunta ottanut jo kannanoton ja toivoo sille yhdenvertaista kohtelua. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Eestilä.

16.58 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Kuten edustaja Kiljunen sanoo, on erinomainen asia, että valiokunta on ottanut tähän kantaa, koska yliopistomaakuntien asema on aika heikko. Esimerkiksi Kuopiossa, mistä minä tulen, on Kuopion yliopistollinen sairaala, ja siellä sairastavuusindeksi on maan korkein ja tämä niin sanottu erityisvastuualue oli pienin, eli Kuopion yliopistollinen sairaala on pienin yliopistosairaala asukasluvultaan. Ja kun asukasluku Itä-Suomessa valitettavasti vähenee, niin silloin tämä rahoituslain 15 prosentin osuus, minkä perusteella sitten annetaan rahaa, on ehdottomasti liian korkea. Siihen pitää tulla parannus, jotta otetaan paremmin huomioon yliopistollisten sairaaloitten asema. Nimenomaan Kuopiossa tämä ongelma tulee olemaan kaikkein suurin, koska siellä nimenomaan sairastuvuusindeksit ovat maan korkeimpia ja tämä yliopistollisen sairaalan rooli, — yksi Suomen suurimmista lääkäreitten ja sairaanhoitajien kouluttajista — tulee paremmin otetuksi huomioon, koska jo nyt tiedämme, että siellä tulee taloudessa suuria ongelmia.

Mutta, arvoisa puhemies, puutun toiseen asiaan, minkä edustaja Essayah täällä nosti jo esille: se on näitten pienten kuntien keskuskeittiöiden asema. Täällä hallituksen esityksessä lukee, että Kuntaliitto on esittänyt, että tähän yhtiöittämiseen ja hankintalain soveltamispoikkeukseen olisi tullut kolmen vuoden siirtymäaika. Se olisi parantanut tilannetta, sillä nyt esimerkiksi Pohjois-Savossa — jos mennään ihan esimerkkien kautta — tapahtuu se,

Punkt i protokollet PR 44/2022 rd

että Rautavaaran pieni kunta on investoinut uuteen keittiöön muutama vuosi sitten: keittiö valmistaa ruokaa kouluille, vanhainkodille, terveyskeskukselle, ja homma toimii hyvin, siellä on kuusi henkilöä töissä. Nyt kun tämä hyvinvointialue tulee, niin tämä kunta ei voi enää tuottaa entiseen malliin, ja sitten muut kunnat ovat kaukana, mutta siitä huolimatta ilmeisesti esitetään, että tämä ruuantuotanto lakkautetaan Rautavaaralla. Erikoinen on tämä Suomi, jossa meillä on kunta, jossa ei enää voida tuottaa ruokaa — pikkusen liian pitkälle menee. Tämä on ihan periaatekysymys, ja sen takia tämä jatkoaika olisi pitänyt hyväksyä, että kunta pystyy sitten rauhassa yhtiöittämään ja arvioimaan, miten se keittiö voi jatkaa toimintaa, sillä nyt niistä tulee jotakin lämmityskeittiöitä tai mitäpähän tulee. Ei se kyllä kovin järkevältä tunnu, että Suomessa pitää kunnasta toiseen ajeluttaa ruokaa ja sillä saavutetaan ehkä miljoonan säästöt tai jotakin. Että jos me ihan raha edellä mennään näissä tukitoiminnoissa, niin kyllä se kunnan kokonaisuus ja työpaikat ja muut alkavat kärsimään.

Tämmöisiin asioihin tässä korjaussarjassa minun mielestäni olisi pitänyt kiinnittää huomiota. Osin on kiinnitetty huomiota, mutta ilmeisesti riittämättömällä tavalla, ja tämä ruokahuolto ja yliopistosairaalojen todellisuudessa vaatima rahoitus niitten maakuntien osalta, missä ne sijaitsevat, ovat käsittääkseni niitä suurimpia kipukohtia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiljunen, Anneli.

17.01 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa herra puhemies! Nyt haluan siltä osin tarkentaa omaa puheenvuoroani, kun oletan, että edustaja Eestilä ei ymmärrä ja me katsomme asioita vähän eri tavalla. Te katsotte Kuopion yliopistollisen sairaalan ympäriltä, ja sitten se, mitä minä halusin kuvata, on nimenomaan näiden muiden kuin yliopistosairaaloiden alueella olevien hyvinvointialueiden näkökulmasta, koska nyt tämä tuleva esitys, johonka tässäkin mietinnössä nyt viitataan, tulee tarkoittamaan käytännössä sitä, että nämä muut hyvinvointialueet rahoittavat näitten yliopistosairaaloiden tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan. Ja nyt sitten meidän näkemyksemme mukaan sen on oltava silleen... Ensinnäkin tutkimus- ja kehittämistoimintaan yliopistot saavat muualtakin rahoitusta. Mutta olen ehdottomasti sitä mieltä, että sitä rahoitusta näille yliopistosairaaloille ja tähän tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan pitää saada. Sitä tällä hetkelläkään ei ole riittävästi, vaan sitä pitää saada, mutta se rahoitus pitää hakea muualta kuin näiltä muilta hyvinvointialueilta. Ja sen takia näen, että yliopistosairaaloiden tutkimuksesta ja koulutuksesta aiheutuvat ylimääräiset kustannukset ja yleensä ne kustannukset pitää rahoittaa terveydenhuoltolain mukaan muualta tai erillisellä rahoituksella eikä rangaista tästä kokonaisuudesta näitä muita hyvinvointialueita. Tämä on se pointti, ja uskon, että meillä on yhteisenä tavoitteena se, että yliopistosairaaloita ja yliopistosairaaloiden tutkimus- ja kehittämistoimintaa pitää rahoittaa ja niille pitää turvata riittävä rahoitus, mutta ei muiden hyvinvointialueiden kustannuksella. Tämä on se viesti. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Ja Hoskonen.

17.03 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia edustaja Kiljuselle hyvästä tiedosta koskien tätä hyvinvointialueiden rahoitusta näille yliopistosairaalayhyvinvointialueille, koska minun mielestäni tämä teidän mainitsemanne tapa, millä näitä rahoja pitää sinne yliopistosairaaloille antaa, on erinomainen. Heillä on tutkimustoimintaa, monenlaista tutkimusta, huippututkimusta, aivan välttämätöntä suomalaisten terveydenhoi-

Punkt i protokollet PR 44/2022 rd

toon ja varsinkin erikoissairaanhoitoon liittyvää, muun muassa vaikeiden erikoisleikkauksien tutkimusta — sitähan pitää olla, muuten ei lääketiede kehity. Tätä kannatan lämpimästi, mutta siinä on pidettävä visusti huoli siitä, että muita hyvinvointialueita, joilla ei ole tätä yliopistosairaalan statusta, ei sitten rangaista eikä syrjitä, vaan niitäkin pitää kehittää ja siellä se homma hoitaa tyylikkäästi niin, että ne eivät joudu kärsimään ja sen sijaan yliopistoalueet hyödy siitä toisten kustannuksella. Niin ei saa käydä, aivan oikein.

Edustaja Eestilä mainitsi tämän Rautavaaran tapauksen koskien ruoanvalmistusta. Minä olen tässä asiassa kokemusasiantuntija, koska Ilomantsissa oltiin samassa tilanteessa. Me rakensimme pari vuotta siten, tai puolitoista vuotta sitten, ihan ihka uuden ruoanvalmistuskeittiön, jossa on sitten myös koulun ruokala — aivan viimeisen päälle kaikilla laitteilla. Ja nyt kun hyvinvointialueet tulevat, niin sehän tarkoittaa sitä... Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle on tällainen yhtiö perustettu kuin Polkka Oy, ja meillä oli vaihtoehtona, että olisimme jääneet siitä pois, ja me olisimme olleet silloin omillamme, mutta me teimme sopimuksen Polkan kanssa, ja nyt siitä tulee yksi valmistuskeittiö meille, sinne uuteen, uusiin nykyaikaisiin, aivan viimeisen päälle rakennettuihin tiloihin. Ne ovat sitten varmasti hyvät, on nykyaikaiset laitteet ja kaikki toimii. Elikkä siinä teimme sopimuksen meidän ruoanvalmistukseen, varmistimme, että se jää Ilomantsiin, ja siellä on paikalliset keittäjät ja asiantuntijat, jotka hoitavat sen homman. Ja tällä varmistimme myös sen, että me saamme sitten riittävän hyvän ruokatarjoilun vanhuspalveluihin ja sitten moneen muuhun paikkaan, esimerkiksi kotiruoan, jonka nauttivat... Meillä on semmoinenkin ruoanvälityspalvelu, että jos joku vanhus haluaa itselleen tilata ruoan, niin se järjestyy vallan hyvin tämän saman keittiön kautta. Se toimitetaan hänelle kerran päivässä kotiin, ja se toimii erittäin hyvin, se on saanut runsaasti kiitosta. Että kyllä näiden asioiden kanssa ollaan vaikeiden asioiden edessä, se on totta, mutta hyviä ratkaisuja löydämme aina, kun teemme viisaita päätöksiä, ja ennen kaikkea, kun teemme oikeita ratkaisuja.

Puhemies Matti Vanhanen: Valitettavasti äsken meillä ei kello toiminut. Nyt seuraaviin taas tämä kolme minuuttia, toivottavasti toimii. [Hannu Hoskonen: Tämä meni aivan hyvin, kiitos!]
— Edustaja Eestilä.

17.06 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Minä luulen, edustaja Kiljunen, että meillä on ihan sama tarkoitus, mutta koneesta puuttuu vain vähän rahaa. Ja nyt kun yliopistosairaalat toimivat, niin ennenhän siellä oli tämä evo-valtionosuus, joka oli tarkoitettu tutkimukseen, koulutukseen ja muuhun, ja ne tarvitsevat sitä edelleen. Nyt kun tämä rahoituksen logiikka ja rahoituslaki ovat muuttuneet, niin kyllä siellä näitä komponenttejakin pitää muuttaa, eli kun siellä oli 80 prosenttia se tarvevakioetu, millä rahoitus tulee, ja 15 prosenttia asukasluvusta, niin se väistämättä tulee palkitsemaan niitä alueita, joille tulee lisää asukkaita, ja joilta lähtee asukkaita pois, niin kuin Itä-Suomesta, rahoitus vähenee. Mutta eivät palvelut koskaan, kuten rahoitus, mene suoraan sinne, minne tulee lisää väkeä. Ne monesti voidaan hoitaa samoilla rahoilla. Eikä se mene niin, että jos väki vähenee, automaattisesti vähenee näitten palveluitten rahoitustarve. Ja olen samaa mieltä, että yliopistosairaaloiden rahoituksen pitää tulla muualta. Sitä pitää vain arvioida, mikä se todellinen määrä on, mutta ei tietenkään niin, että me ruvetaan kuppaamaan niitä ympärillä olevia hyvinvointialueita, koska silloin me mennään juuri samaan problematiikkaan, mikä aikanaan esimerkiksi Kuopion yliopistollisessa sairaalassa oli, että kunnathan sitä yliopistollista sai-

Punkt i protokollet PR 44/2022 rd

raalaa oikeasti tukivat. Kunnat, jotka eivät niin varakkaita ole, tukivat sitä tutkimusta, koulutusta, kun evo-valtionosuus ei ollut tarpeeksi iso.

Nyt hallituspuolueet joutuvat arvioimaan, että menikö vähän pieleen esimerkiksi tuolla Pohjois-Savossa tämä hyvinvointialueen rahoitus. Se johtuu siitä, että koska siellä on Iisalmen sairaala, Varkauden sairaala ja yliopistollinen sairaala, niin se rakenne vähän imee enemmän rahaa kuin monilla muilla alueilla. Mutta jos täällä nyt joku kansanedustaja on sitä mieltä, että Iisalimesta ja Varkaudesta pitää lakkauttaa sairaala, niin onhan sekin jonkunmoinen kehitys. Itse en tule sitä missään nimessä hyväksymään enkä missään elimessä sitä kannattamaan.

Nämä ovat loppujen lopuksi isoja asioita, ja näistä helposti saadaan mehevä riita, mutta kuitenkin pitää pyrkiä siihen, että pikkusen pitää antaa sinne rahaa, missä sitä tarvitaan. Ja esimerkiksi tiedämme, että Pohjois-Savossa sillä rahamäärällä, joka on aleneva, ei missään nimessä pystytä hoitamaan sitä porukkaa, joka on Suomen sairainta. Siinä on rakenteellinen ja matemaattinen virhe, ja sen takia tätä rahoituslakia pitää arvioida uudelleen. Sehän on vaan Excel-harjoitus, millä tavalla minkäkin komponentin mukaan niitä rahoja annetaan. Tämän virheen itse huomasin jo ajat sitten ja kirjoitinkin siitä, että ei tämä näin voi mennä, ja nyt se menee.

Ei meidän kannata keskenään rakentaa siitä riitaa, mutta meille ovat niin tärkeitä nämä yliopistolliset sairaalat ja se status, mikä itse kullakin yliopistosairaalalla on: siellä on Kuopiossa erikoistoiminnat, Turussa on erikoistoiminnat, Helsingissä on erikoistoiminnat. Niistä pitää pitää huolta ja rakentaa yhdessä se koko paketti niin, että se toimii. Mutta se, että me lähdemme perusterveydenhuoltoon sitten rakenteellisesti muuttamaan ja lakkauttamaan milloin missäkin ja sitä tietä, on vastoin [Puhemies koputtaa] sitä uudistuksen periaatetta, että me kehitämme nimenomaan perustason perusterveydenhuoltoon. Se on koko tämän uudistuksen tarkoitus, eli kyllä me vähän isoissa ongelmissa ollaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Risikko.

17.09 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Aivan lyhyesti, kun täällä nyt lähdettiin keskustelemaan tästä rahoituslaista, vain sanon sen, että kun ovat tulleet nyt hiljattain nämä uudet laskelmat, niin nehan ovat kylmää kyytiä joillekin alueille ja jotkut voittavat ja jotkut häviävät. Se on ihan väistämättä, että meidän on pakko niitä komponentteja, niitä fundamentteja, laskentamalleja, siellä hieman muutella vielä, ennen kuin lähdetään liikkeelle.

Kyllä minäkin olen sitä mieltä, totta kai, että yliopistolliset sairaalat ja ne alueet, joissa on yliopistollinen sairaala, tarvitsevat rahaa. Siellä on nimenomaan se keskitetty hoito. Se on asetuksella keskitetty erityisen vaativa hoito. Siellä tarvitaan nimenomaan koulutukseen ja tutkimukseen varoja, mutta se pitää katsoa ja suhteuttaa sitten siihen, mitä tarvitsevat ne muut, niin että se ei ole sitten niiltä muilta pois, aivan niin kuin täällä todettiin.

Oma alueeni edustaa sellaista aluetta, jossa on hyvin paljon suhteellisen ikääntyvää porukkaa, ja se taas tarkoittaa sitä, että on hyvin paljon kansansairauksia, pitkäaikaissairauksia, joissa tarvitaan moniammatillista yhteistyötä, pitkät palveluketjut, ja on hyvin paljon palvelutarvetta. Eli nimenomaan tämä tarveperusteisuus pitäisi olla vahvemmin niissä laskentamalleissa — siis tarveperusteisuus, koska jos siellä on asukasperusteisuus, niin todella, ne voittavat, joissa on paljon asukkaita, mutta kun se ei taas välttämättä pidä sisällänsä sitä tarveperusteisuutta. Siellähän voi olla nimenomaan nuori ja terve väestö, kun on paljon väkeä.

Punkt i protokollet PR 44/2022 rd

No, joka tapauksessa tarveperusteisuudelle pitää lähteä antamaan enemmän sitä painoarvoa, ja sitten toinen, mikä pitää korjata, on nimenomaan se terveyden edistämisen kannuste. Nythän ei kunnilla ole mitään kannustetta edistää terveyttä johtuen siitä, että nyt se vielä muuttuu, niin että sotekin siirtyy sitten sinne toiselle, hyvinvointialueelle, ja sen rahoittaa sitten valtio. Ja sama juttu: ei ole hyvinvointialueillakaan kannustetta siihen. Ihan pieni, pieni prosentti on siellä sitä kannusteosuutta terveyttä edistää. Terveyden edistäminen on kuitenkin kaikkeinärkevintä

Sitten taas tämä vaikuttavuus, mistä jaksan kyllä puhua vaikka elämäni loppuun asti: kustannusvaikuttavuus ja vaikuttavuus kaiken kaikkiaan — niihin meidän pitää satsata. Se on eettisesti kestävin keino priorisoida. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Huttunen.

17.11 Hanna Huttunen kesk: Kiitos, arvoisa puhemies! Haluan kiittää myös edustaja Anneli Kiljusta erinomaisesta puheenvuorosta: tämä huoli just, mitä äsken jaoitte tästä rahoituksesta, on asia, mitä on tänään käsitelty monessa eri yhteydessä täällä eduskunnan ulkopuolella, ja se huoli on todellakin aito.

Minä tulen itse samasta vaalipiiristä edustaja Eestilän kanssa, ja meillä on yhteinen vaalipiiri, mutta meidän vaalipiirin sisällä on kaksi sote-aluetta. Kuopiossa on se yliopistollinen sairaala, ja sitten minä tulen itse sieltä Siun soten puolelta, missä meillä on sitten ihan normaali Pohjois-Karjalan keskussairaala. Olisikin varsin surullista, jos me lähdettäisiin siitä samasta rahasummasta väentämään, että pitääkö se alueelta toiselle siirtää. Ymmärrän täysin tämän tutkimuksen ja kehityksen merkityksen — ilman sitä lääketeiede ei mene eteenpäin — ja se yliopistollinen sairaala siellä on todella tärkeä myöskin meidän Pohjois-Karjalan puolen väelle, ja me tuetaan toisiamme. Nyt kun on jo huomattu, kuinka haasteellista on erikoislääkäreitä saada, niin se on myös tällainen kilpailukykytekijä, että me osataan järkevästi jakaa niitä vastuuta tämän Siun soten alueen ja KYSin alueen välillä. Että missään nimessä sellaista tilannetta ei saa tulla, että me lähdettäisiin kilpailemaan samasta potista, millä me kehitettäisiin sitä meidän yhteistä Savo-Karjalaa. Ehdottomasti pitää jatkossa huolehtia siitä, että se raha on tultava, mutta se ei saa tulla alueitten kustannuksella.

Tästä ruokahuoltoasiasta jaan kyllä monenkin edustajan huolen täällä. Itsekin tietenkin tulen sieltä haja-asutusalueelta, ja Kiuruveden esimerkki on ollut aivan erinomainen, miten hyvin siellä on hoidettu tämä lähiruoka-asia. Se on ollut ihan semmoinen valttikortti sinne Kiuruvedelle. Itse tulen Outokummusta, ja me tehtiin siellä se ratkaisu, että me ei lii-
tytty Polkkaan, mikä on se tulevan alueen järjestäjä, vaan meillä koulukeittiöt tekevät Outokummussa oman ruuan ja sitten sote-ruoka tulee muualta, mutta on monta pientä kuntaa, jotka eivät voineet sitä samaa ratkaisua tehdä. Siinä mielessä kyllä olen itsekin sillä kannalla, että se siirtymäaika olisi voinut olla pitempi, koska se tilanne tuli tosi nopeasti alueelle vastaan. Siinä mielessä täällä on puhuttu tosi viisaita sanoja.

Mutta niin kuin tässä on sanottu, asioitahan täytyy varmasti katsoa tulevaisuudessa ja miettiä, mitä niistä voidaan korjata. Emmehän me olisi järkeviä päättäjiä, ellei jossain vaiheessa todettaisi, että on tehty päätöksiä, mitkä eivät heti menneet kerralla putkeen, kun sittenhän voi niitä osia ja palasia korjata. Se on pääasia, että iso uudistus on saatu nyt vietyä maaliin, ja sitten sitä ajan kanssa tässä paikkaillaan, jos sieltä löytyy näitä paikkauksen kohteita.

Punkt i protokollet PR 44/2022 rd

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Eestilä.

17.14 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Edellisen puheenvuoron pitäjä aivan oikein kiinnitti huomiota, että Pohjois-Karjala ja Pohjois-Savo ovat hieman erilaisia. Kyllä katselin aikanaan näitä taulukoita enkä siitä ole kateellinen, että Pohjois-Karjalahan kuuluu suurimpiin voittajiin, jossa tavallaan sitä rahaa tulee verrattuna nykyhetkeen. Minä en muista, oliko se 60 miljoonaa vai mitä vai enemmän, mitä sinne tuli. Pohjois-Savo tietysti valitettavasti kuuluu niihin häviäjiin, joissa tavallaan lähdetään rahoituksessa menemään alaspäin. Nämä maakunnat ovat aivan erilaisia, ja ne kaikki voi tarkastaa tuota rahoituslaista ja niistä taulukoista ja taustatiedoista.

Ja mikä siinä oli ongelma? Ongelma oli se, että Pohjois-Savossa on kolme sairaalaa, siellä on yliopistollinen sairaala Kuopiossa ja sitten Iisalmen sairaala ja Varkauden sairaala, ja kun tämä tarvevakiointi on laskettu väestöperusteilla ja väestön sairastavuuden perusteella, niin minun mielestäni kylläkin se 80 prosenttia oli liian vähän. Sitä olisi pitänyt nostaa, jotta se olisi antanut vähän erilaisen tuloksen Pohjois-Savollekin. Nämähän ovat ihan semmoisia, että mikä painoarvo millekin annetaan, kuten edustaja Risikko sanoi.

Mutta tämä mielenkiintoinen juttu tulee sitten siinä, että ei Pohjois-Savosta oikein voi noin vaan sitä alenevaa trendiä mennä, koska siellä on yliopistollinen sairaala, mutta myös juuri on rakennettu Varkauteen hieno uusi sairaala ja Iisalmeen on rakennettu hieno uusi sairaala — ja molemmat on tehty ministeriön luvalla. Ministeriön erikoisluvalla on molemmat tehty, niin eihän niin voi menetellä, että ministeriö antaa ensin rakentaa sairaaloita ja sitten tulisivat poliitikot, jotka sanoisivat, että pannaan ne kiinni.

Mutta tämä on aivan eri asia eri maakunnissa, ja sen takia meidän täytyy vähän katsoa sitä, että kun kerran on rahat jaettu, niin totta kai uudelleenjako on kivuliasta, mutta pitäisi vähän katsoa, että paljonko kipupisteisiin pannaan enemmän rahaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Huttunen.

17.16 Hanna Huttunen kesk: Arvoisa puhemies! Ei ole minun tapaistani väitellä täällä salissa, varsinkaan saman vaalipiirin kansanedustajan kanssa, mutta nyttien teen kyllä tässä lievän poikkeuksen.

Edustaja Eestilä totesi äsken, että Pohjois-Karjala oli suurimpia voittajia, Pohjois-Savo suurimpia häviäjiä, mutta tämä rahoitushommahan on vielä täysin kesken. En tiedä, onko edustaja seurannut esimerkiksi tätä palkkaharmonisaatiokeskustelua, mikä nyt on parasta aikaa käynnissä. Näyttää siltä, että pahimman skenaarion toteutuessa me alueet, mitkä aloitimme etunojassa tekemään asioita ja olemme tätä integrointia tehneet jo vuosikaudet, niin me Pohjois-Karjalan kunnat joutuisimme maksamaan jopa 58 miljoonaa ekstraa tästä palkkaharmonisaatiosta nyttien jälkikäteen. Että varsin huono hetki on nyt puhua Pohjois-Karjalasta voittajana. Meillä on huomenna omistajaohjauskokous, missä tätäkin käydään läpi, eli asia on vielä vaiheessa ja kesken ja niin on myös tämä uudistus.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiljunen, Anneli.

17.17 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tämä yksi lause on aiheuttanut nyt paljon keskustelua — mutta tärkeä teema, tärkeä aihe, mitkä tässä mietinnössä ovat. Mutta oikeastaan hyvä esimerkki tulee tästä, kun te olette samasta vaalipiiristä ja toisella on yliopis-

Punkt i protokollet PR 44/2022 rd

tollinen sairaala, hyvinvointialue, ja sitten on Siun sote, jossa ei ole yliopistollista sairaalaa. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että niin Etelä-Karjalan kuin Siun soten ja muut rahoitamme me, joilla ei ole yliopistosairaalaa. Me rahoitamme sitten Kuopion yliopiston sairaalan tutkimus- ja kehittämistoimintaa ja sitä yliopistollista toimintaa. Ja samanaikaisesti, jos Siun sotesta tai Etelä-Karjalasta lähetetään potilas esimerkiksi vaikka sitten tuonne Kuopioon, niin me maksamme vielä sen lisäksi ihan sataprosenttisesti kaikki kustannukset niistä potilaan aiheuttamista kustannuksista, eli siinä tulee niin sanottu tuplarahoitus.

Mutta nyt oli kyse nimenomaan tämän tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoituksesta ja siitä, mikä liittyy tähän yliopistollisen sairaalan rahoitukseen. Ja siinä toivoin, että meillä tulee yhteisymmärrys siitä, että sille pitäisi löytää erillisrahoitus eikä sitä rahoiteta meidän muiden kuin yliopistollisten sairaaloiden hyvinvointialueilta, kuten Siun sote, Essote, tai sitten Seinäjoelta tai sitten meiltä Etelä-Karjalasta Eksote, että meidän hyvinvointialueita tämän tutkimus- ja kehittämistoiminnan osalta kohdeltaisiin yhdenvertaisesti.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hoskonen.

17.18 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Aivan oikein, kuten edustaja Hanna Huttunen äsken oivallisesti mainitsi, että ei vaalipiirin sisällä ruveta käymään täällä turpakärjiä suuressa salissa ainakaan. Ne voidaan tehdä tuolla kahvilassa sopivassa tilanteessa. Mutta tosiasiaa ikävä kyllä, Pohjois-Karjala häviää, 40—60 miljoonan euron verran per vuositaso.

Sitten kannattaisi nyt muistaa kaikkien poliitikkojen — on erittäin suuri asia, että edustaja Kiljunen on paikalla, hän tuntee nämä sosiaali- ja terveysasiat erittäin hyvin — kun tämä tarvevakiointi tehdään ja sitten huomioidaan vaikka Pohjois-Karjalan ihmisten ikärakenne, niin on selvä asia, että sellaisella alueella hoidettavuutta on paljon enemmän kuin niillä alueilla, missä on paljon nuoria ihmisiä. Se on aivan järkeenkäypä juttu. Meitä on tässä asiassa sorsittu, ja se, mikä yliopistoalueelle menee pois, kun sitä rahaa menee tämän siirron takia, se on yli 10 miljoonaa euroa kuitenkin. Sekin lähtee meiltä pois, että toivoisin näissä asioissa, että kun nämä kovat faktat tiedetään — me tiedetään tasan tarkkaan, mikä on hoidettavuus esimerkiksi Pohjois-Karjalan alueella — niin kyllä sen pitää näkyä siinä rahoituksessa.

Ja samoin sitten tämä palkkaharmonisointi: Siun sote on tehnyt sitä kuntien rahoilla kuntayhtymänä toimiessaan, ja se pitää nyt huomioida niin, että eivät nämä sote-alueet jää eriarvoiseen asemaan tämän takia. Kaikki pitää olla samalla viivalla ja niin, että valtio maksaa ne, jolloin ollaan samalla viivalla eikä se vaikuta tuleviin rahoituksiin mitään. Reilu peli pitää olla. Olkoon se peli joskus kovaakin, kun rahaa on aina vähän, senhän me tiedämme. Mutta sen pitää olla reilua, että samoilla perusteilla lasketaan ihmisille kustannukset ja huomioidaan hoidettavuus.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

17.20 **Markku Eestilä kok:** Arvoisa puheenjohtaja! Ainakin itse omissa raha-asioissa olen tottunut siihen, että ei kai niistä tartte kenenkään kanssa väitellä — senhän näkee pankkitililtä, paljonko siellä on rahaa. Nyt kun sote-uudistus tehtiin, meillä on tietyt maa-

Punkt i protokollet PR 44/2022 rd

kunnat, ja niissä on aivan selvä, paljonko per asukas se rahoitus tulee muuttumaan, ja joko siellä on miinusmerkki tai siellä on plusmerkki. Ei se ole väittelykysymys vaan taulukkokysymys, ja ne voidaan tänne eduskuntaan tuoda.

Näissä taulukoissa Pohjois-Savo menee miinusmerkkisesti alaspäin. Se on jo alusta lähtien tunnistettu. Etelä-Savo ja Pohjois-Savo mielestäni hävisivät yli 30 miljoonaa. Kun siihen alkuperäiseen katsotaan — jos ei tehdä mitään —, Pohjois-Karjala on plussalla, ja se on hyvä juttu.

Mitä tulee näihin palkkaharmonisatioihin, ne ovat jokaisella hyvinvointialueella edessä, ja me emme tiedä, mitä ne tulevat olemaan, mutta eihän niitä kukaan voi välttää.

Olkoon meillä vaalipiiri sama tai eri, mutta totta kai talousluvut ovat faktaa, koska ne ovat valtiovarainministeriöstä tulevat talousluvut, ja eihän me nyt niistä voida ruveta inttelemään. Tuodaan ne pöytään, niin jokainen voi katsoa, missä on plussaa ja missä miinusta.

Riksdagen avslutade den allmänna debatten och avbröt behandlingen av ärendet.